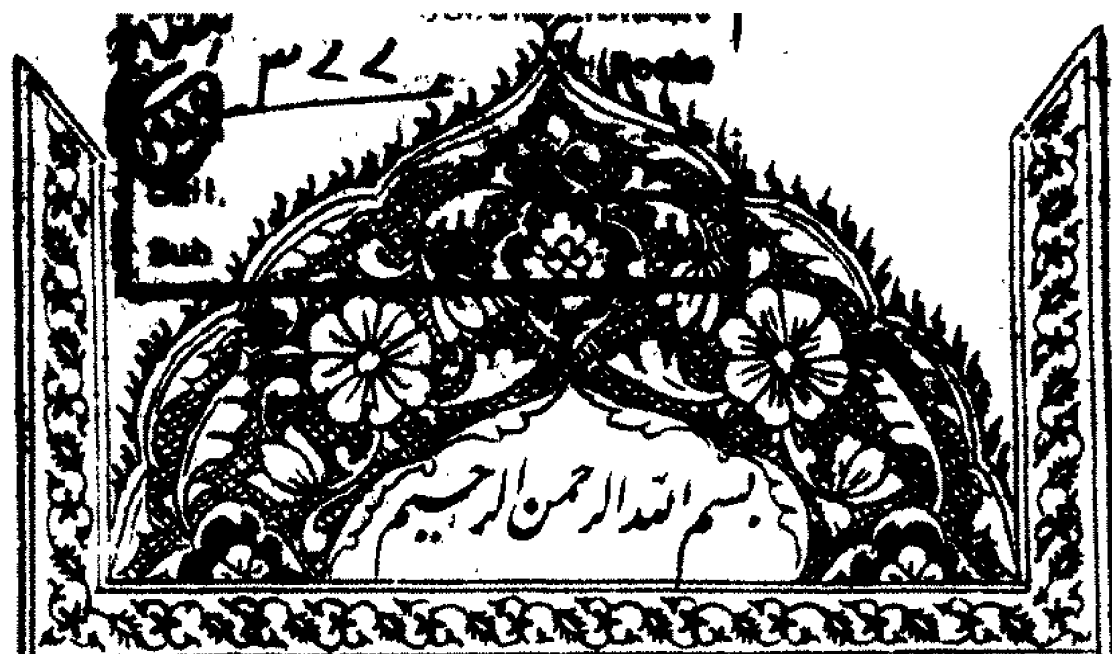

کلام الملوک ملوک الکلام
 الحمد لله الملک العظام که بین مجبوره چل حدیث خیر الانام
 علیه الصلوٰۃ والسلام منعیہ عالم جامی مجبوره و مترجمہ
 حضرت مولانا عبدالحق صاحب قدس سرہ السامی

موسوم بہ

اربعین جامی

کہ بحسن اتفاق از کتاب یہ مستنیر برسد بہ صفا فی تمام
 در مطبع صدیقی شہر فرید پور با ہتمام خاک پای الملک خاکسار
 ولی اللہ لک و ہتم مطبع مذکور مطبع گردید مطبع علی بن علی
 فرید

دیار

صحیح ترین حدیثی که راویان مجالس دین محمدشان مدرس تقنین املا کنند
حمد و ثنائیت کلمات تامه جامع بر زبان محبت بیان حبیب خود گذرانند و از آملی
کلام کامل و خطاب شامل خود گردانیده و نقل و اده ثقه بعد ثقه پوش محمدان از سعادت
صحبت وی رسانند و بنور علم آن عجل موجب علم از خطرات قتالات شان فرارند
صلی الله علیه و آله و صحابه نقل علوم و حفظ آداب +

اما بعد بدانکه این چهل کلمه ایست از ان کلمات که سهولت فهم و حفظ در نظم فارسی
ترجمه کرده می آید امیدوارم که آنرا که ناظم مترجم امروز در شطر من حفظه علی امتی
اربعین حدیثاً یتفقون به داخل شود و فی البعوت جزاء بعثه الله یوم القیامه
فقیهها عالما و صل گردد و من الله لکون العصمه و انعم التوفیق - الاحادیث

قال النبی صلی اللہ علیہ وسلم

لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّىٰ يُحِبَّ لِإِخْوَتِهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ

ہر کسے رالقب مکن یمن اگرچہ از سعی جان دل کا

تا بخواہد برادر خود را آنچه از بہر خوشتن خواہد

مَنْ أَعْطَىٰ لِلدَّيْنِ مَنَعَ لِلدَّيْنِ وَلَاحِبَّ لِلدَّيْنِ وَابْغَضَ لِلدَّيْنِ فَكَيْفَ يَكْمُلُ إِلَيْهَا

ہر کہ در حب بغض منع عطا نبودن دل بغیر حق مال

نقد میان خویش را باید بر محبت قبول حق کامل

الْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ تَسْلِيمِهِ وَ يَدْرِهِ

مسلم آن کس کو و بقول رسول اگرچہ عامی بود و اگر عالم

کہ میرا جو دوسلا فی ہا باشد از قول فصل اول

خَصْلَتَانِ لَا يَخْتَصِمَانِ فِي مَوَظِنِ الْخَلْقِ شَوْءٌ يُخْلِقُ

بذل کن بال خوبی نیکو بند
از آنکہ در ہر چ موطنی با ہم
راہینا اگر ہی پوئی
نشو و جمع مخلد بد خوئی

ثَلَاثُونَ أَوَّلُ مَا تَشْتَبِهُ خَصْلَتَانِ الْخَرَصُ طَوَّلُ الْأَمَلِ

آدمی را از پیری فسادید
بیک وی جوان شود و دو
ہر زمان در بنائے عمر خلل
حسد من جمع بال طول مل

مَنْ لَمْ يَشْكُرِ النَّاسَ لَمْ يَشْكُرِ اللَّهَ - صَدَقَ

تو نعمت ز دست کہ رسید
از بیدن شکر گوی پائے

<p>کی بشکر خدا قیام کند</p>	<p>نه که شکستگان نه</p>
<p>مَنْ لَا يَزِيحُ النَّاسَ لَا يَزِيحُ اللَّهُ صَدَقَ</p>	
<p>در رحمت جزا تو نکشاید از جسم الرحمن بختشاید</p>	<p>رحم کن هم ز آنکه بر رخ تو تا تو بر دیگران بختشالی</p>
<p>الدُّنْيَا مَلْعُونَةٌ مَلْعُونَةٌ مَا فِيهَا إِلَّا ذِكْرُ اللَّهِ تَعَالَى</p>	
<p>دینی و هر چه هست دُنیای در دو عالم محبت اولی</p>	<p>بدف لعنت خدای آمد غیر ذکر خدا که صاحب ذکر</p>
<p>لُعِنَ عَبْدُ الدُّنْيَا لِعَنِ عَيْنُ الدُّنْيَا</p>	
<p>شامل ذره ذره عالم</p>	<p>هر چه هست آفتاب محبت حق</p>

باو از آن دور بند وینا | باو از آن دور بند ویم

وَمِنْ عَلَى الطَّهَارَةِ يُوسَعُ عَلَيْكَ الرِّزْقُ
پایندگیش ۱۲ | گشاده شود ۱۳

۱۰

ای کز آلودگی تو شرف
بی طهارت مباحثش تو
فاقد فقر تو زیاده شود
روزی تنگ تو گشاده شود

لَا يُلَاحِظُ الْمُؤْمِنُ مِنْ حَسْبٍ وَاحِدٍ مَرَّتَيْنِ
لا ینظر ۱۴ | سوره نوح ۱۵

۱۱

دیگر از وی ملاحظه نمی‌کند
هر که شد با تو در جفا گستاخ
تا آنکه هرگز دوباره مؤمن
نگزد و مار از یکه سوراخ

وَمِنْ كَلَامِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ - الْوَعْدَةُ وَهْنٌ
وَمِنْ ۱۶

۱۲

مرد را هر چه بگذرد و بزیان
عیب باشد و ای کبریا

و عده در دژ کرم قرض است | فرض باشد ادای آن کن

۱۳ وَقَالَ النَّبِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ الْحَبَالُ بِالْأَمَانَةِ

ای شده محترم مجلس از | راز هر مجلسی امانت است
مکن افشای مجلس هر کس | در آنکه افشای آن خیانت است

۱۴ وَمِنْ كَلَامِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ لَمْ تَشَأْ مَوْثِقٌ

هر که در مشورت این توجش شد | گر چه باشد امان دهنی من
چون نهان را آنچه مصلحت است | خافش خوان مصلحت من

۱۵ وَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ - ابْنُ خَشٍّ رِبَانُجْ *

سود اگر بایست ز مایه خویش | دست بخشش نشا و بخشایش

سودت اکنون شایسته فرما	در جوار خلدی سایش
وَمِنْ كَلَامِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ - الَّذِينَ شَنِئُوا الدِّينَ	
نکشد پیر مال دنیا بخی	هر که خواهد کمال پیر دین چهره دین بکن بنا حقین و تا نماند بمال چهره دین
وَمِنْ كَلَامِهِ صَدَقَ - الْقَنَاعَةُ مَالٌ لَا يَفُودُ	
صاحب من ز خوان کیم	فیض احسان نیرست گز بتناعت گرای کان نیست که بی پایان نیرست هرگز
وَمِنْ كَلَامِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ - الصَّحَّةُ تَمْتَعُ الرِّزْقَ	
ای کمر بسته کسب دوزی	صبح خیزی لیل فیر دیت خواب سوزی

۱۶

۱۷

۱۸

<p>در آنکه این خواب با نفع رود</p>	<p>بهر خواب صبح چشم میند</p>
<p>وَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَفَّهَ السَّحَابُ الْمُنَى</p>	
<p>چون منت کشیدم هر دو آفت روضه جوامد</p>	<p>کی نبعت شود کسی لگم غیر با خندان نیست</p>
<p>وَمِنْ كَلَامِهِ صَدَقَ - السَّعِيدُ مَنْ دُعِيَ بِغَيْرِهِ</p>	
<p>ز شک نیست نختی در آن پند گیر ز نختی در آن</p>	<p>نیکیست آن کسی می نبرد نخته روزگار نادیده</p>
<p>كُنْ بِالْمَرْءِ إِثْمًا أَنْ تُجَدِّثَ بِكُلِّ مَا سَمِعَ</p>	
<p>از هر چه از زبان نهد بیرون</p>	<p>مرد را بس همین گنه که قدم</p>

۱۹

۲۰

۲۱

هر چه آید درون فتن ش	از مژگان و بان برسد
وَمِنْ كَلَامِهِ عَلَيْكَ السَّلَامُ كَفَى بِالْمَوْتِ وَاعْظَا ۲۳	
چند گزنی مجلس و عطا	بای منبر بی گرفتن خبر
و عطا تو بس برگ همسایه	نعره نوحه که بیا بلند
وَمِنْ كَلَامِهِ خَيْرُ النَّاسِ أَنْفَعُهُمْ لِلنَّاسِ ۲۴	
اکی پرستی بهترین کس است	گویم از قول بهترین کسان
بهترین کس کسی بود که خلق	بیش باشد بخلاق نفع رسان
إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ ۲۵	
تا خدا دوست گیرد با تقوا	یک دل یک زبان یک سواد

شاد طبع و تنگنه خاطر کی	نرم خوی کشاده ابرو باش
-------------------------	------------------------

۱۵ وَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ تَهَاوُوا تَحَاوُوا
با هم مخف و بید

دوستی مغزو پوست دشمنی است	ناکی از مغز سوخته پوست شیبید
بیلایا کنسید داد و ستد	تا بهم زبان وسیله دوست شیبید

۱۶ اُطْلُبُوا الْخَيْرَ عِنْدَ حَسَّانِ الْوُجُوهِ +
خوب در میان

بر در خوب وی منزل گیر	چون پنهان حاجت بر ن آئی
تا از آن پیشتر که حاجت تو	و در از وید نش بیاسائی

۱۷ وَ مِنْ كَلَامِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ - زُرْ غَيْبًا تَزِدُ وَ حَبًّا

وین دوست و سنگ	چهره دوستی بسیار اید
----------------	----------------------

ز اتفاق دوام محبت نشان	شوق کا ہر طالت افشیر
------------------------	----------------------

طوبی لمن شغله عَمَلُهُ عَنْ عَيْنِ الْغُيُوبِ النَّاسِ
مشغول است خود را

۲۸

ای خوش آن عیب بینی خویش	پیشوای مہر و ان گرو
عیب او پیش دید و دل	پر وہ عیب دیگران گرو

الْعَنَى الْيَأْسُ تَمَارِي أَيْدِي النَّاسِ
ناامیدی

۲۹

گر دولت را تو انگری باید	کہ تو انگر ولی نگو بہرست
باز کش دست بہت از پیہ	کہ بہت تصرف گریست

مِنْ حَسَنِ إِسْلَامِ الْمَرْبُورِ كَمَا لَا يَغْنَمُ

۳۰

تا شود در جہان علم عمل	شاہد دین تو جمال فتنہ
------------------------	-----------------------

از آنچه در خور نیست باز است	از آنچه در خور نیست نباشد باز
<p>۳۱</p> <p>لَيْسَ الشَّدِيدُ بِالصُّرَعَةِ إِنَّمَا الشَّدِيدُ بِكَذِبِي يَمْلِكُ عِنْدَ</p>	<p>پهلوان نیست آنکه درستی</p> <p>پهلوان آن بود که گاه غضب</p>
<p>پهلوان دگر بیندازد</p> <p>فصل ماره را از بون سازد</p>	<p>پهلوان نیست آنکه درستی</p> <p>پهلوان آن بود که گاه غضب</p>
<p>۳۲</p> <p>لَيْسَ الْغِنَى عَنْ كَثْرَةِ الْعَرَضِ إِنَّمَا الْغِنَى عَنِ النَّفْسِ</p>	
<p>کار پرد از و چاره ساز بود</p> <p>از زرو مال بی نیاز بود</p>	<p>نه تو آنکه کس بود که بمال</p> <p>آن بود که ز شهود فضل حد</p>
<p>۳۳</p> <p>وَمِنْ كَلَامِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ - الْحَزْمُ سُوءُ الْطَبَقِ</p>	
<p>در حق خلق بدگن باشد</p>	<p>عزم مرد آن بود که در همه وقت</p>

در همه کار احتیاط کند	تا ندید هر کسید و امان باشد
وَقَالَ عَلِيٌّ السَّلَامُ: نَعْلَمُ لَا يَحِلُّ مَنَعُهُ	
ای گرفتار دوزخ و دشواری	که ترا علم دین بود معلوم
وَمِنْ كَلَامِهِ قَالَ: الْكَلِمَةُ الطَّيِّبَةُ صَدَقَةٌ	
سخن نازم گوئی با سایل	گر ز مالش نمی دهمی نفقه
وَقَالَ: كَثْرَةُ الضَّحِكِ تَمِيتُ الْقَلْبَ	
خزم آنکس که بهیخته دلی	زیر لب خند را بهیراند

۳۴

۳۵

۳۶

خنده کم کن که خنده بسیار
احمد دین از صمد میریاند

۳۷

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ شَحَتْ اَقْدَمُ اَلْاَعْمَاتِ
سَلَامٌ عَلَیْهِمَا

سر ز مادر کش که تاج شرف
گروے از راه مادران باشد
خاک شوزیر پای و در پشت
دق در نگاه مادران باشد

۳۸

وَمِنْ كَلَامِهِ عَلَيَّ السَّلَامُ الْبَلَاءُ مُوَكَّلٌ بِالْمُنْطِقِ

هر که شد مبتلا به پر گوئی
بلا به عجب گفت است
هر بلا که میرسد بجان
بیشتر از مرگفت است

۳۹

اَلنَّظَرُ سِتْرُهُمْ مَسْمُومٌ مِنْ سِحَامِ اِبْلِيسَ

دیدن لغو خالی محرم
دانه کب و دم نمیرست

هر نظر ناو کیست ز هر آلود که زشت کمان الطیست

۴۰ و من کلامه قال لا شیء الاکثر من ذون حال
 سیر نمیشود بهمایه

هر که در خط مسلمان باشد از نقد دین گرامت

کی پسندد که خود بخسید بشیند گرسنه بمایه

اربعینهای سالکان جامی هست بهر وصول و قبول

نبود از فضل حق عجیب و غریب که بدین اربعین رسی بوصول

خاتمه

محمد مر محمود حقیقی که این جمل حدیث حضرت خیر البشر علیه صلوات الله لاکبر که بحسن سعی و
 معظمی جناب حافظ محمد نو علی صاحب تسلی مد ظله بهر رسید بعد تصحیح تمام و کوشش مالاکام
 بخط شایسته و صفائی بایسته زیور طبع پوشیده امید از تاجران نامی اهل مطابع گرامی آنکه
 حق کای را بشود در عرض تصحیح و کشتی محفوظ بدارند و جرات طبع آن بدن جازت
 خاکسار رحیل نیارند خاکسار دلی آمد صدیقی مالک و هتم مطبع صدیقی
 راقم الحروف حافظ نور محمد لد سید محمد خوشنویس